

Règims verbals modificats

ROSER LATORRE

Es r egims verbals que, en algun altre article, hem considerat *caiguts en desgr acia* continuen tan desafortunats com sempre. Es all  que *la mala herba sempre creix* o *prest s'arrela*, perquè cada dia descobrim algun mal  s verbal. Caldria posar-hi adob, adobar com cal aquest camp de la llengua que s'empobreix.

Com a exemple d'aquests usos erronis, heus ací algunes de les frases recollides:

- *No hi ha res que *li* relaxi.
- * s un assumpte que no *li* afecta.
- **Li* va sorprendre i alhora *li* va molestar.
- *Avui *li* far  sortir de dubtes.

Quan fem servir el pronom *li*, que fa la funció de complement indirecte o datiu, singular, de tercera persona, convé –si volem evitar errors greus– fixar-se en el r egim del verb per a saber si ens cal aquell pronom o un altre. Aix , si el verb  s habitualment transitiu, pot ser tanmateix que expressem l'acció sense anunciar qui la rep o en qui o en què recau; llavors es diu que el verb  s usat absolutament. En aquest cas no necessitarem cap substantiu ni cap pronom complement, és clar. Exemples:

- Un bany calent *relaxa*.
- Un revés de fortuna *afecta*.
- Una actitud estrofol ria *sorpr n*.
- Un soroll massa fort *molesta*.
- Un bon aclariment *fa sortir* de dubtes.

En canvi, si anunciem qui rep l'acció, tindrem un complement directe o acusatiu, que pot ser representat per un substantiu o per un pronom, el qual no ser , tanmateix, el pronom *li* (ens referim només a terceres persones), sinó, essencialment, algun dels pronoms febles *el* o *la* (per al singular), *els* o *les* (per al plural), que fan la funció de complement directe determinat de tercera persona. Podríem dir, doncs:

- Un bany calent *relaxa* la Mariona (o bé: Un bany calent *la* relaxa).

- Un revés de fortuna *afecta* el meu amic Genís (o bé: Un revés de fortuna *l'afecta*).
- Una actitud estrofol ria *sorpr n* els veïns (o bé: Una actitud estrofol ria *els* sorpr n).
- Un soroll massa fort *molesta* les  vies (o bé: Un soroll massa fort *les* molesta).
- Un bon aclariment *fa* sortir de dubtes els socis (o bé: Un bon aclariment *els* fa sortir de dubtes).

Tornem a les quatre frases incorrectes del començament. Ja hem vist que els verbs de les tres primeres són transitius, i aix  apareixen en els nostres diccionaris, amb exemples com:

La mort del seu germà l'ha afectat molt; el vaig sorprendre que espanyava la porta; si reposa no el vull molestar, etc.

També és transitiu, en el quart exemple, el verb *fer*, que expressa l'acció amb l'ajut d'un altre verb en infinitiu.

Per tant, vet aquí com hauríem de rectificar les primeres frases exemplificades:

- No hi ha res que *el* (o *la*) relaxi.
-  s un assumpte que no *l'*afecta.
- *El* (o *la*) va sorprendre i alhora *el* (o *la*) va molestar.
- Avui *el* (o *la*) far  sortir de dubtes.

Aquest  s incorrecte del pronom *li* –que veiem fins i tot convertit en un inexistent i aberrant «lis» per al plural– prové, sens dubte, d'una traducció f cil, inconscient i viciosa del pronom castell  *le* (*no hay nada que le relaje, es un asunto que no le afecta, le sorprendió y a la vez le molest , etc.*).

Ara bé, no cal dir que si allarg vem, amb un nou complement directe, alguna de les frases que hem condemnat, el pronom *li* podria passar a representar el qui rep indirectament l'acció, faria la funció de complement indirecte o datiu i aleshores, naturalment, la incorrecció desapareixeria. Exemples:

- No hi ha res que *li* relaxi la vista (que relaxi la vista a ell o a ella).
- El fum *li* afecta la gola.

Deixem de moment aquest *li* i remarcuem que també coixegen, per mor del pronom que duu a un r egim verbal inadequat, les frases següents:

- *Quan no est s acostumat a perdre, i el Barça no *ho* estava gens...
- *Ser  un bon intèrpret, i jo crec que *ho* aspira, aquest noi.
- *Molta gent *hi* viu, de la construcció.

Ara ens les havem amb verbs acompanyats de complements anomenats preposicionals perquè, no essent directes ni indirectes, van precedits d'una preposició que el mateix verb exigeix: estar acostumat **a** perdre, aspirar **a** ser un bon intèrpret, viure **de** la construcció.

Sabem que el complement preposicional introduït per la preposició **a** demana el pronom **hi** com a substitut, i que el que és introduït amb la preposició **de** demana el pronom **en**.

Calia haver dit, doncs:

- Quan no est s acostumat a perdre, i el Barça no *hi* estava gens...
- Ser  un bon intèrpret, i jo crec que *hi* aspira, aquest noi.
- Molta gent *en* viu, de la construcció.

Tant de bo que aquestes notes ajudin a rectificar errors ling stics semblants als que hem exposat. Que no es pugui dir, doncs, que és *com fer pegats al sostre quan hi ha degoters*, que diuen els de la Franja. ◆

